

І. В. Стеценко, І. О. Завадський. – К.: ВПВ, 2011. – 208 с.; Жарких Ю. С. Застосування продуктів Macromedia в організації електронного навчання / Ю. С. Жарких, О. О. Ларін // Вісн. Київ. ун-ту. Сер.: Кібернетика. – 2005. – №6. – С.65–68.

2. Жарких Ю. С. Міжнародні стандарти електронних навчальних матеріалів / Ю. С. Жарких, Ю. В. Рудник // Вісн. Київ. ун-ту. Кібернетика. – 2005. – №6. – С.60–62.

References

1. Berezovs'kyj V. S. Stvorennja elektronnyh navchal'nyh resursiv ta onlajnovе navchannja: Navch. posib. / V. S. Berezovs'kyj, I. V. Stecenko, I. O. Zavads'kyj. – К.: ВПВ, 2011. – 208 s.; Zharkyh Ju. S. Zastosuvannja produktiv Macromedia v organizacii' elektronnoho navchannja / Ju. S. Zharkyh, O. O. Larin // Visn. Kyi'v. un-tu. Ser.: Kibernetika. – 2005. – №6. – S.65–68.

2. Zharkyh Ju. S. Mizhnarodni standarty elektronnyh navchal'nyh materialiv / Ju. S. Zharkyh, Ju. V. Rudnyk // Visn. Kyi'v. un-tu. Kibernetika. – 2005. – №6. – S.60–62.

Opanasyuk Yu., candidate of science (economics), associate professor, doctorate, National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), gileya.org.ua@gmail.com

The need for a system of information provision for educational institutions

In the context of reforming domestic education, the modern philosophy of education should pay special attention to the need to form a system of information provision of educational institutions. After all, every educational institution is not only a factor and object of the processes of education, education, informatization, introduction of initiated technologies, etc., but also a functional unit of the branch, departmental, regional, state level of their deployment. As educational practice shows, it is the system of information support, and not some of its elements play a significant, and in many cases, a priority role in the educational process. Information support system provides information support, provides multi-purpose statistical, analytical and indexed information. At the same time, the strategy of developing the information provision system of educational institutions should consist in the implementation of the main goal – the implementation of comprehensive information support of educational, educational and scientific activities in Ukraine on the basis of deployment of a complex of organizational, regulatory, legal, technical, program and other measures.

Keywords: person, education, information, information provision, education.

* * *

УДК 17.022.1:165.12–053.6]:39

Гавеля О. Р.,
аспірантка кафедри філософії,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
(Україна, Київ), A.gavelia@ukr.net

СІМЕЙНІ ЦІННОСТІ В ЖИТТІ СУЧАСНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ УКРАЇНИ: РЕЛІГІЗНАВЧЕ ДОСЛІДЖЕННЯ

Викладені результати емпіричного дослідження сімейних цінностей сучасної студентської молоді України в контексті їх релігійної приналежності. У дослідженні було використано міждисциплінарне інтегрування методів релігієзнавства та соціології. На основі аксіологічного підходу були вивчені та узагальнені результати аналізу релігійних і сімейних пріоритетів і цінностей; структурно-функціональний підхід дозволив визначити роль та місце різних релігійних організацій та інституту сім'ї у формуванні ціннісної основи свідомості і моралі сучасної молоді. Висновки: 1) на основі аналізу отриманих нами соціологічних даних, було виявлено взаємозв'язок між кількістю відвідувань молоддю християнських церков, їх ставленням до релігії та пріоритетами у сімейних цінностях; 2) доведено, що світогляд більшої частини української молоді детерміновано дуже сильною орієнтацією на повагу до родини, до тих релігійних і культурних цінностей, які передаються від старшого покоління до молодого.

Ключові слова: релігійна свідомість молоді, сімейні цінності, релігійні організації, інститут сім'ї, ціннісні пріоритети, сенс життя, сімейні традиції, сучасна молодь, християнська церква, родина.

Актуальність вивчення взаємозв'язку між релігійністю студентської молоді та її пріоритетами

у сімейних цінностях обумовлене необхідністю багатоаспектного вивчення християнської аксіології та її впливу на свідомість сучасного молодого покоління України.

Ступінь розробки досліджуваної проблеми. Сучасні українські і зарубіжні вчені Н. В. Балабанова, Л. П. Білоконь, О. Б. Іванкова–Стецюк, О. С. Іванченко, О. Р. Козловський, О. В. Корнієнко, М. М. Стадник, А. А. Федоренко та ін. провели соціологічні та філософсько–релігієзнавчі дослідження, присвячені різноманітним аспектам релігійного життя і свідомості населення сучасної України [1–11]. Однак, поза увагою вчених залишилось питання щодо взаємозв'язку між ставленням молоді до релігії та її пріоритетами у сімейних цінностях.

Мета дослідження – встановлення взаємозв'язку між кількістю відвідувань молоддю християнських церков, їх ставленням до релігії та пріоритетами у сімейних цінностях.

Об'єкт дослідження – аксіологічні засади релігійної свідомості сучасної студентської молоді України.

Предмет дослідження – релігійна свідомість сучасної студентської молоді України та її ставлення до сімейних цінностей.

З метою вивчення рівня довіри населення України до Церкви ми звернулися до вже існуючих в соціології даних. Згідно останнього всеукраїнського телефонного опитування громадської думки, проведеного в листопаді 2016 Інститутом публічної політики та консалтингу ІНПОЛІТ спільно з Independent British Council of Foreign Relations (вибірка склала 2240 респондентів, які проживають у 120 населених пунктах усіх областей України) 76,2% українців найбільше довіряють Церкві; серед тих, хто довіряють ЗМІ всього лише 32,3% опитаних [9].

Наведені цифри вказують на високий рівень впливу Церкви на свідомість населення України, яке більше довіряє авторитетові і думці її служителів, ніж представникам засобів масової інформації.

Далі звернемося до соціологічних даних, які стосуються оцінки ролі і місця сім'ї в системі цінностей сучасної молоді. За результатами опитування, яке проводилося компанією Research & Branding Group з 2 по 13 вересня 2016 роки (вибірка склала 1799 респондентів), головним критерієм успіху для українців є їхня сім'я (71%). З помітним відривом слідує стан здоров'я (47%) і матеріальний стан (44%) опитаних [3].

Першочергове завдання дослідження «Шлюб, сім'я та дітородні орієнтації населення України», проведеного Інститутом демографії та соціальних досліджень, Українським інститутом соціальних досліджень ім. О. Яременка за ініціативи благодійного фонду «Розвиток України» в квітні 2012 року (було опитано 3200 респондентів у всіх регіонах України віком від 15 до 50 років) було визначити основні сімейні цінності сучасних українців. Вчені з'ясували, що на першому місці для наших співвітчизників стоїть родина (90% жінок і 80% чоловіків). Серед інших цінностей, яким віддають перевагу українці – це друзі, релігія, хобі, політика і дозвілля [11].

Як показало дослідження, ранні шлюби серед українців відійшли в історію: більшість респондентів вважає за краще одружуватися після 25 років (за даними

дослідження репродуктивних установок 1969 року нормою вважався шлюб у віці до 25 років). Пізні шлюби – це ознака того, що громадяни спочатку думають про свою соціалізацію, тобто про відповідальність за створення сім'ї та виховання спільних дітей, матеріальне забезпечення тощо, а лише потім задовольняють інші свої потреби.

За даними цього ж опитування, більшість українців (86%) – виступають за один шлюб – тобто одруження на все життя. Тому зараз тільки 13% респондентів перебувають у другому шлюбі, і 1% – в третьому і більш. Експерти відзначають: українцям ніколи не була властива полігамія, а тому прогнозують, що в українському суспільстві й в подальшому будуть зберігатися традиційні сімейні цінності.

Хоча понад 75% респондентів, тобто переважна більшість населення вважає, що незареєстрований шлюб може бути позитивним явищем, при цьому вказують, що це можливо тільки за певних умов: якщо це спільне рішення обох партнерів (37% опитаних), або це лише попередній етап перед офіційним шлюбом (22%), або це можливість для співжиття, коли в родині ще немає спільних дітей (13%). В цілому, населення України не виключає можливості жити в незареєстрованому шлюбі, але ставиться до такої форми сімейних відносин досить обережно. Цікаво, що відверту перевагу надає незареєстрованому шлюбу тільки 4% опитаних, решта, або відразу реєструють шлюб (більше 50%), або вибирають форму незареєстрованого шлюбу як певний випробувальний етап перед одруженням.

Таким чином, як би не скаржилося суспільство і не звинувачувало сучасну молодь у безвідповідальності і не готовності створювати справжню сім'ю, дослідження доводить зовсім протилежне: більшість молодих громадян свідомо налаштовані на одразу зареєстрований шлюб, й готові брати на себе відповідальність за збереження сімейних цінностей і спільне виховання дітей.

Не так давно в українському суспільстві активно обговорювалася проблема демографічної кризи. Як з'ясувалося, основна причина, чому українські сім'ї не багатодітні – це матеріальні проблеми, включаючи відсутність умов для нормального забезпечення майбутньої дитини (74% респондентів) і проблеми з житлом (50% респондентів). Як відзначають експерти, під час дослідження чимало респондентів уникали відвертих відповідей на питання: «Чому їх родина не хоче народжувати більше двох дітей?». Багатьом жінкам важко було зізнатися, що вони не народжують дітей, тому що не хочуть позбавити себе можливості кар'єрного зростання.

Більшість українців (70%) вважають найбільш прийнятною для себе сім'єю ту, в якій виховується двоє дітей. При цьому, як показує дослідження, майже 50% населення схвалює сім'ї, де виховується троє дітей, але самі уникають створювати таку цього через власні фінансові та житлові проблеми.

Сьогодні в Україні ми спостерігаємо не тільки зростання поваги і довіри молоді до релігійних традицій свого народу, а й бажання значної кількості юнаків і дівчат транслювати усвідомлені ними цінності християнської релігії майбутнім поколінням українців. Більшість віруючої молоді переконані в необхідності

виховання у дітей таких якостей як релігійність. й готові надавати їм духовну підтримку в зростанні віри.

У проведеному О. В. Корнієнком дослідженні щодо ставлення населення України до тих людських якостей, які необхідно в першу чергу виховувати у дітей в сім'ї, було з'ясовано наступне. Найбільше українці цінують хороші манери (як на обов'язкову якість на це вказали 82% віруючих, 78% невіруючих і 70% байдужих до релігії респондентів), почуття відповідальності (84, 79 і 77% відповідно), ошадливість (74, 71, 70% відповідно), релігійність (35, 21 і 18% відповідно), слухняність (63, 61 і 57% відповідно), повагу до батьків і знання національної культури (40, 35 і 35% відповідно), звичку до здорового способу життя (80, 74 і 67% відповідно), а також чесність, порядність і відвертість (78, 73 і 69% відповідно).

Аналізуючи отримані А. В. Корнієнком дані, можна сказати, що спостерігається майже однакове ставлення різних категорій респондентів до необхідності виховання у дітей в сім'ї перерахованих вище позитивних людських якостей, що свідчить про їх універсальний характер. Необхідно відзначити, що така якість, як знання дітьми національної культури оцінюється більшою половиною опитаних як позитивна.

При цьому, вивчаючи структуру ціннісних орієнтацій групи респондентів, які висловили байдужість до питань релігії і віри А. В. Корнієнко вказує, що ця категорія молодих людей характеризується меншою зацікавленістю такими питаннями, як, наприклад, стан економіки, міжнаціональні відносини, національна культура, мистецтво, навколишнє середовище, екологія. Навіть таким пріоритетним сферам життєдіяльності, як сфера сімейного життя, шлюб, виховання дітей, ведення домашнього господарства та вирішення побутових проблем, молоді люди, які байдужі до релігії, приділяють менше значення, ніж інші категорії респондентів [7].

Нами було проведено емпіричне дослідження ціннісних пріоритетів та сенсу життя молодого покоління України. З цією метою нами було опитано 1020 респондентів. У переважній більшості (80,1%) – це студентська молодь, що навчається в закладах вищої освіти України. 19,9% респондентів складає молодь, яка не так давно закінчила заклади вищої освіти. Серед загальної кількості респондентів –34% складають представники чоловічої статі і 66% – жіночої статі. В опитуванні брала участь студентська молодь з таких міст, як: м. Київ, м. Одеса, м. Харків, м. Вільногірськ, м. Тернопіль, м. Ужгород, м. Гадяч, м. Херсон, м. Дніпро, м. Коростень, м. Львів, м. Черкаси, м. Чернівці, м. Чернігів, м. Миргород, м. Хуст, м. Ужгород, м. Піратин, м. Лубни, м. Кременчук, м. Вінниця, м. Прилуки, м. Ічня, м. Вишневе, м. Вишгород, м. Хмельницький, м. Бориспіль, м. Іршава, м. Калуш, м. Суми, м. Миколаїв, м. Тараща, м. Дніпро, м. Вінниця, м. Фастів, м. Гайсин, м. Бровари, м. Ніжин, м. Житомир, м. Охтирка, м. Мукачєво, м. Берегове, м. Полтава, м. Сміла. А також сіл та селищ міського типу: с. Карпатське (Львівська обл., Турковський р-н), с. Ратівці (Закарпатська обл., Ужгородський р-н), с. Луч (Рахівський район), смт. Кирнасівка (Вінницька обл., Тульчинський р-н), с. Красна Лука (Полтавська обл., Гадячський р-н, Краснолуцький р-н, смт. Козелець (Чернігівська обл., адміністративний центр Козелецького р-ну), с. Великі

Сорочинці (Полтавська обл., Миргородський р-н), смт. Гребінки (Київська обл., Васильківський р-н), смт. Рокитне (Київська обл., адміністративний центр Рокитнянського р-ну), місто районного значення Виноградів.

Умовно респондентів було розподілено на три групи. Перша група – це молодь, яка відвідує християнську церкву щотижня та 1–2 рази на місяць, друга група – молодь, яка відвідує церкву 1–2 рази на рік, лише на свята та лише на великі свята, третя група – молодь, яка зовсім не відвідує церкву. Таким чином ми виявили відмінності між життєвими цінностями молоді, розбивши її на три умовних групи: 1) респонденти, які постійно відвідують церкву; 2) які дуже рідко ходять до храму; 3) які взагалі не відвідують храм.

На питання анкети: «У чому для вас полягає сенс життя?» відповіді респондентів розподілилися наступним чином:

Для першої групи (17,3%), для другої групи (19,21%) і для третьої групи (7,87%) респондентів найважливішим сенсом життя є створення благополучної сім'ї. Отже, нами було доведено, що в умовах духовного оновлення українського суспільства питання створення сім'ї посідає одне з найважливіших місць в свідомості сучасної молоді, яка належить до усіх трьох груп.

На сенс життя, який виявляється у продовженні роду, респонденти, які належать до першої групи вказало 4,86%, до другої групи – 12,73%, до третьої групи – 1,16%.

На сенс життя, який виявляється у важливих подіях (одруження, народження дітей, закінчення вишу, вихід на роботу) у першій групі вказано 10,19% респондентів, у другій групі – 16,67%, у третій групі – 6,02% респондентів.

На питання анкети «Назвіть Ваші сімейні цінності» 1 група відповіла, що це: чесність (2,31%), розуміння (2,31%), взаємодопомога (1,85%), відповідальність (4,63%), доброта (2,78%), справедливість (2,08%), надійність (2,31%), чесність (5,32%), взаємопідтримка (3,24%), діти (2,55%), піклування (2,78%), довіра (5,33%), взаєморозуміння (3,24%), повага (3,07%), любов (3,94%).

На питання анкети «Назвіть ваші сімейні цінності» друга група відповіла, що це: піклування (1,85%), співчуття (1,85%), діти (4,51%), чесність (4,63%), честь (2,08%), гармонія (1,85%), дружба (2,08%), затишок (2,08%), спілкування (2,31%), традиції (2,31%), уміння прощати (2,08%), доброзичливість (2,31%), здоров'я (1,85%), відповідальність (2,55%), єдність (2,55%), достаток 3,21%, спокій (2,55%), вірність (5,79%), довіра (7,87%), взаємодопомога (2,78%), турбота (3,01%), взаємопідтримка (3,01%), повага (12,96%), традиції (3,24%), довіра (3,24%), підтримка (3,47%), взаєморозуміння (5,52%), доброта 3,7%, любов (12,27%) терпіння (2,55%).

На питання анкети «Назвіть ваші сімейні цінності» 3 група відповіла, що це: терпіння (2,31%), здоров'я (2,31%), дружба (2,08%), справедливість (2,31%), щастя (1,85%), матеріальна забезпеченість (2,31%), відданість (1,85%), добробут (2,08%), любов до дітей (2,31%), співчуття (2,31%), відкритість (2,08%), довіра (2,55%), щирість (2,55%), добро (2,78%), вірність (2,78%), взаємопідтримка (3,24%), взаєморозуміння (4,29%),

взаємодопомога (4,17%), чесність (4,4%), повага (5,09%), любов (14,86%).

Висновки. Традиційний світогляд української молоді детерміновано дуже сильною орієнтацією на повагу до родини, до тих релігійних і культурних цінностей, які передаються від старшого до молодого покоління. Спостерігається помітне зростання серед молоді України авторитету християнських Церков. Можна відзначити, що релігійна свідомість віруючої молоді створює у них більш сприятливу картину світу, в яку органічно вписуються традиційні сімейні цінності. Все це сприяє утвердженню у молодого покоління високих моральних принципів, формування позитивних людських якостей, особистої відповідальності за самостійно прийняті рішення, щастя власної родини. Релігійність виступає важливим показником орієнтації молоді на збереження сімейних цінностей і продовження роду.

Список використаних джерел

1. Балабанова Н. В. Інституціональні аспекти релігійного життя сучасної України // Проблеми розвитку соціологічної теорії: Трансформація соціальних інститутів та інституціональної структури суспільства: 3–тя Всеукраїн. соц. конф., 18 квітня 2003 р. – Київ: Ін-т соціології НАН України, 2003. – С.518–520.
2. Білоконь Л. П. Трансформація релігійної свідомості в незалежній Україні (за матеріалами соціологічних опитувань населення м. Миколаєва в 1992–2000 роках) // Проблеми розвитку соціологічної теорії: Теоретичні проблеми змін соціальної структури українського суспільства: 2–а Всеукр. Соц. конф., 19 квітня 2002 р., м. Київ. – Київ: Ін-т соціології НАН України, 2002. – С.406–411.
3. Головним критерієм успіху для українців є сім'я – соціологи // Українська правда життя. 26 жовтня. 2016. [Електронний ресурс]. – URL: <https://life.ppravda.com.ua/society/2016/10/26/219379/>
4. Іванкова–Стецюк О. Б. Інституціональні функції конфесійної громади за умов сучасного українського суспільства (за матеріалами соціологічного дослідження) // Проблеми розвитку соціологічної теорії: Трансформація соціальних інститутів та інституціональної структури суспільства: 3–тя Всеукраїн. соц. конф., 18 квітня 2003 р., м. Київ. / О. Б. Іванкова–Стецюк. – Київ: Ін-т соціології НАН України, 2003. – С.515–517.
5. Іванченко О. С. Релігійна істина як аспект релігійної свідомості // Міжнародна наукова конференція «Дні науки філософського факультету–2005» (26–27 квітня 2005 року): Матеріали доповідей та виступів / А. С. Іванченко. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2005. – Ч.ІV. – С.78–79.
6. Козловський О. Р. Релігійна свідомість і релігійні практики населення сучасної України як предмет соціально-філософського аналізу / Олег Ростиславович Козловський. – Київ, 2007. – 171 с.
7. Корнієнко О. В. Безпека життєдіяльності та підтримка психосоматичних здоров'я молоді: Монографія / Олексій Васильович Корнієнко. – Київ: Видавничо-Поліграфічний центр «Київський університет». 2004. – С.213.
8. Стадник М. М. Наука й релігія: Вплив християнства на генезу формування світогляду нового часу – Історично минуле і сучасне / М. М. Стадник // Totallogy–XXI. Постнекласичні дослідження [Текст]: Вип.13; Центр гуманіт. освіти Нац. акад. наук України, Лаб. постнекласичного методологій. – Київ: ЦГО НАН України, 2005. – С.308–328.
9. Українці найбільше довіряють Церкві news.church.ua/ukrainci-bolshe-vsego-doverayut-cerkvi-i-ne-veryat-smi-opros/
10. Федоренко А. А. Формування релігійної свідомості українців / А. А. Федоренко [Електронний ресурс]. – URL: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2014/Istoria/4_169394.doc.htm
11. Що піне українська родина? Експерт розвіялі поширені міфи 11.04.2012 [Електронний ресурс]. – URL: <http://old.dyvsvit.org/articles/7456.html>

References

1. Balabanova N. V. Instytucional'ni aspekty religijnogo zhyttja suchasnoi' Ukraïny // Problemy rozvytku sociologichnoi' teorii'.

Transformacija social'nyh instytutiv ta instyucional'noi' struktury suspil'stva: 3-tja Vseukrai'n. soc. konf., 18 kvitnja 2003 r. – Kyi'v: In-t sociologii' NAN Ukrai'ny, 2003. – S.518–520.

2. Bilokon' L. P. Transformacija religijnoi' svidomosti v nezalezhnij Ukrai'ni (Za materialamy sociologichnyh opytuvan' naselennja m. Mykolajeva v 1992–2000 rokah) // Problemy rozvytku sociologichnoi' teorii': Teoretychni problemy zmin social'noi' struktury ukrai'ns'kogo suspil'stva: 2–a Vseukr. Soc. konf., 19 kvitnja 2002 r., m. Kyi'v. – Kyi'v: In-t sociologii' NAN Ukrai'ny, 2002. – S.406–411.

3. Golovnym kryterijem uspihu dlja ukrai'nciv je sim'ja – sociology // Ukrai'ns'ka pravda zhyttja. 26 zhovtnja. 2016. [Elektronnyj resurs]. – URL: <https://life.ppravda.com.ua/society/2016/10/26/219379/>

4. Ivankova–Stecjuk O. B. Instyucional'ni funkcii' konfesijnoi' gromady za umov suchasnoho ukrai'ns'kogo suspil'stva (za materialamy sociologichnogo doslidzhennja) // Problemy rozvytku sociologichnoi' teorii': Transformacija social'nyh instytutiv ta instyucional'noi' struktury suspil'stva: 3-tja Vseukrai'n. soc. konf., 18 kvitnja 2003 r., m. Kyi'v. / O. B. Ivankova–Stecjuk. – Kyi'v: In-t sociologii' NAN Ukrai'ny, 2003. – S.515–517.

5. Ivanchenko O. S. Religijna istyna jak aspekt religijnoi' svidomosti // Mizhnarodna naukova konferencija «Dni nauky filosof's'kogo fakul'tetu–2005» (26–27 kvitnja 2005 roku): Materialy dopovidej ta vystupiv / A. S. Ivanchenko. – Kyi'v: VPC «Kyiv's'kyj universytet», 2005. – Ch.IV. – S.78–79.

6. Kozlovs'kyj O. R. Religijna svidomist' y religijni praktyky naselennja suchasnoi' Ukrai'ny jak predmet social'no–filosof's'kogo analizu / Oleg Rostyslavovyč Kozlovs'kyj. – Kyi'v, 2007. – 171 s.

7. Kornijenko O. V. Bezpeka zhyttjedijal'nosti ta pidtrymka psyhosomatychnykh zdorov'ja molodi: Monografija / Oleksij Vasyl'ovyč Kornijenko. – Kyi'v: Vydavnycho–Poligrafichnyj centr «Kyiv's'kyj universytet». 2004. – S.213.

8. Stadnyk M. M. Nauka j religija: Vplyv hrystyanstva na genezu formirovany svitogljadu novogo chasu – Istoryčno mynule y suchasne / M. M. Stadnyk // Totallogy–XXI. Postneklasichni doslidzhennja [Tekst]: Vyp.13; Centr humanit. osvity Nac. akad. nauk Ukrai'ny, Lab. postneklasichnogo metodologij. – Kyi'v: CGO NAN Ukrai'ny, 2005. – S.308–328.

9. Ukrai'nci najbil'she dovirajut' Cerkvi news.church.ua/.../ukraincy-bolshe-vsego-doverayut-cerkvi-i-ne-veryat-smi-opros/?

10. Fedorenko A. A. Formuvannja religijnoi' svidomosti ukrai'nciv / A. A. Fedorenko [Elektronnyj resurs]. – URL: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2014/Istoria/4_169394.doc.htm

11. Shho cinuje ukrai'ns'ka rodyna? Ekspert rozvijali poshireni mify 11.04.2012 [Elektronnyj resurs]. – URL: <http://old.dyvensvit.org/articles/7456.html>

Gavelia A. R., postgraduate student of the Department of Philosophy at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), A.gavelia@ukr.net

Family values in the life of modern students young of Ukraine: religious research

The paper presents the results of the empirical study of the family values of contemporary Ukrainian students in the context of their religious affiliation. The study used interdisciplinary integration of methods of religious studies and sociology. On the basis of the axiological approach, the results of the analysis of religious and family priorities and values were studied and summarized; the structural–functional approach allowed to determine the role and place of various religious organizations and the family institution in shaping the value basis of consciousness and the morals of modern youth. Conclusions: 1) on the basis of the analysis of the sociological data we received, the correlation between the number of visits by the youth of the Christian churches, their relation to religion and priorities in family values was revealed; 2) it is proved that the outlook of the majority of Ukrainian youth is determined by the very strong orientation towards respect for the family, for those religious and cultural values that are passed from the older generation to the young.

Keywords: religious consciousness of youth, family values, religious organizations, institute of family, value priorities, meaning of life, family traditions, modern youth, Christian church, family.

* * *

УДК 37.013.73 (477.83+438)

Гончаренко О. А.,

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та соціально–економічних дисциплін, Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького (Україна, Хмельницький), olgegoncharenko@gmail.com

ІДЕЯ УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВІВСЬКО–ВАРШАВСЬКІЙ ШКОЛІ. СТАТТЯ 2. ЄДНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА НАВЧАННЯ

Проаналізовано погляди представників Львівсько–Варшавської школи стосовно одного з принципів організації університету – єдності дослідження та навчання. Виявлено, що ідеалом університету Тадеуши Чезовський мислив неподільність дослідження та навчання тому, що тільки за такого підходу університет може сприяти становленню творчої індивідуальності. З'ясовано, що у зміст поняття «творча індивідуальність» вчений вкладав здатність людини до самостійного мислення. Визначено, що Стефан Свежавський під професією розумів не тільки виконання поставлених завдань, але й творчість, тому наукову творчість він визначав єдністю найвищих інтелектуальних і моральних цінностей. Зроблено висновок, що ідея єдності дослідження і навчання, яку втілили в ідеалі університету представники Львівсько–Варшавської школи акцентує увагу сучасної академічної спільноти на понад часовій духовній цінності – науковій творчості та водночас попереджає про те, що відмова від цієї цінності означатиме занепад культури.

Ключові слова: ідея університету, Львівсько–Варшавська школа, філософія освіти.

Промова Казимира Твардовського «Про достойність Університету» (1933) стала відправною точкою рефлексії його польських учнів – Тадеуша Чезовського та Стефана Свежавського – на тему ідеї університету. Відштовхуючись від ключових тез духовного заповіту свого вчителя, Чезовський спробував окреслити філософські абрис університетської педагогіки у праці «Про університет та університетське навчання» (1946) та у промові «Про ідеал університету» (1970); натомість Свежавський актуалізував проблему самої ідеї університету у праці «Своєрідність релігійних університетів» (1968), оскільки вважав, що у ситуації кризи культури утилітаризм, практицизм і технократизм приглушили *universitas*. Ідеї університету Чезовського та Свежавського є досить згадуваними у дискусіях польських науковців стосовно призначення вищої освіти в контексті глобальних трансформацій. Ми також спробуємо з'ясувати цінність поглядів Чезовського та Свежавського на тему ідеї університету, проте у контексті тягlosti їхніх думок, відрізок яких позначає історична ситуація чверті століття.

У передмові до праці «Про Університет та університетське навчання» (1946) нагальність обговорення питання «Чим є університет і університетське навчання?» Чезовський обґрунтував появою, на його погляд, двох дуже небезпечних не тільки для самих університетів, але й для усієї наукової культури, суспільних прагнення, а саме: розділення вчених на науковців і педагогів та утилітарне розуміння ролі університету. За точку відліку сучасної організації університетів Чезовський приймав введенні в кінці XVIII століття два організаційні принципи, а саме: свободу проголошення наукових поглядів професора; подвійний характер університету як дослідницької інституції й водночас вищої школи. Грунтований на цих принципах сучасний університет, мав, на думку філософа, такі завдання, як: наукове дослідження, дослідне навчання, професійне навчання, популяризація результатів наукового дослідження.